

DIRECTOR
Dr. AUGUSTIN POPA

Redacția și administrația
BLAJ, JUD. TÂRNAVA MICĂ

INSERATE:

Un șir garmond: 6 Lei. La
publicări repetate după
invoială

Unirea

REDACTOR
Prof. DUMITRU NEDA

ABONAMENTUL
Pe un an . . . 200 Lei
Pe 6 luni . . . 100 Lei
Pentru străinătate 400 Lei

Foaie bisericească-politică — Apare în fiecare Sâmbătă

Bunătate și bunătate

(+). Vremurile excepționale reclamă oameni excepționali. Preoți excepționali. Preoți cari să fie nu numai de o bunătate — cum i am zice — de toate zilele, ci de o bunătate eroică. Cu alte cuvinte: nu-i deajuns să fie vase, ale harului, ci trebuie să fie vase alese, vorba Scripturii.

Și vremurile noastre sunt de atari că, pentru a le face față, în slujba Domnului, trebuie să fi mai mult decât suflet de duzină. Mai mult decât om de accea de cari găsești pe toate drumurile. Trebuie să fi supraom. Trebuie să fi sfânt.

Deosebirea dintre un preot bun și un preot sfânt? E mare foarte. Deși nu bate prea tare la ochi. La ochii oamenilor, firește. Totuși sfințenia își are însușirile sale cari o ridică neșpus deasupra bunătății de toate zilele și o aşază într-o lumină ce-i este proprie.

Care-i măsura tubirii lui Dumnezeu? Să L iubesti fără de nici o măsură. Așa ne învață un Sfânt. Sau cum ne strigă un altul: Nu urmați lui Hristos cu inima jumătate, ci dăruiți-vă Lui pe deantregul. — Asta: dăruirea de sine pe deantregul, cu toate dorințele, gândurile și puterile, asta face pe orice creștin, și îndeombi pe preot să se ridice deasupra nivelului comun și să fie vas al alegerii, ca apostolul neamurilor.

O scurtă privire asupra preotului bun și asupra preotului sfânt: Cel care nu-i decât bun, detestă păcatul de moarte, dar așa mai pe deasupra, fără să-i între oroarea față de el până în măduvă și oase; vrea să încunjure și păcatul ușor, dar fără ceva ostentat prea mare; îi place harul divin, dar nu-și prea dă sila să l sporească în sine; să spovedește bine, dar fără căldură deosebită; își îndeplinește actele de pietate, dacă-l costă puțin; se și mortifică, așa, când îi vine bine; se roagă, dar când socoate că asta nu-i incurcă afacerile. Cu un cuvânt: mai gata că se poate zice că-și face bine toate datorințele.

Nu așa sfântul. Acesta își pune în slujba Stăpânului toate, absolut toate, puterile trupesti și sufletești; se cutremură de groază și numai la gândul păcatului de moarte; mai bine vrea să îndure orice mizerie decât să săvârșiască un singur păcat ușor; îl doare de negrăit dacă s'a întâmplat să fie făcut vreunul; folosește toate mijloacele ce-i stau la îndemână pentru a-și îmbogăți comoara harurilor; decât să peardă fără rost o clipită din viață, mai bine se lapadă de orice plăcere, fie ea și iertată; se mortifică fără multă milă; se spovedește des și cu sentimente de par'că ar fi un mare păcătos; mai bine ar vrea să zacă de boală decât să întrelase vre-un act de pietate; deprinde virtuțile în grad eroic; toată plăcerea și-o află în rugăciune. Scurt: își face toate datorințele cu o grijă, statornicie și iubire extraordinară.

Și încă o deosebire între preotul bun și preotul sfânt: Cel dintâiu se framântă mult cu grijile lumii acesteia, îl preocupă mult sănătatea și banii. Cel de al doilea trăiește în veșnicie și își bate capul cu câștigarea grației sfinte și cu desovârșirea. Preotul bun sacrifică un picuș din pietate pentru sănătate; cel sfânt chiar dimpotrivă.

Evident: în mijlocul grelelor încercări la cari o supusă Biserica noastră, vor fi ei buni și preoții buni. Dar cu toate acestea nouă sfinți ne trebuie. Și Domnului să ne rugăm ca preoți de o bunătate excepțională, preoți sfinți, cât mai mulți, să ne dăruiască!

Bugetul cultelor

Speranțe și îngrijorări întemeiate — Nedreptăți cari trebuiesc remediate — Principiul tratamentului celui deopotrivă

(—). Vine primăvara. Natura ne învăluie iarăși în vraja eteră a vieții ce se trezește. Noi însă rămânem reci în fața ispitelor și farmecelor ei. De când s'a schimbat gospodăria Statului, există un magnet care atrage atenția generală cu mai mare putere decât razele soarelui de Martie. E bugetul, noul buget al țării, care cade peste noi deodată cu puvoalele zăpezilor topite.

Probabil, această potrivire vrea să fie simbolică. În fiecare primăvară Statul, ca și mama natură, vrea să deschidă largi porțile noilor speranțe, să desmorțască inimile sgribulite ale funcționarilor cu căldura unor bucerii imaginare și cari, fără nici o îndoială, ar putea năpădi din marile teancuri de cifre ce stau acum gata să fie prezentate Parlamentului. Nu totdeauna reușește acest joc amăgitor. Necunoscutul ar putea ascunde și primejdii. Prudența cere să ne gândim și la ele. Mai ales dacă trecutul ne-a păcălit, avem toate motivele de îngrijorare preventivă. Acesta este cazul preoșimii. A fost păcălită mereu. Tot mai rău din an în an. Aproape fără excepție. Totdeauna i-s'au făcut promisiuni. Totdeauna a fost înșelată.

S'ar părea, că de astădată totuși și-ar putea permite iarăși luxul unor modeste nădejdi de mai bine. Se știe doar că cifra totală a noului buget e simțitor mai mare decât cea din anul trecut. Aci ar putea încape, deci, și oarecari pețete pentru arterele sdrențuite de foarfeca atâtor curbe nedrepte. Reînființarea ministerului cultelor, este și el un temel de speranță. Are cine să apere interesele Bisericii, din oficiu, în sânul guvernului. Anul trecut s'a încheiat, zice-se, cu un important excedent bugetar. Nu se va mai putea striga, prin urmare, eterna parolă a economiilor cu orice preț. Și cari de regulă se făceau cu predilecție la sărăcia Bisericii. Și pe deasupra, clerul are promisiuni formale, categorice, solemne, luate în fața Parlamentului și a țării, că i-se va face dreptate. Lucru firesc de altfel. Fiindcă așa cer interesele Statului. În tulburarea generală de azi, Biserica trebuie pusă în situația de a putea munci cu toată puterea și cu toată rodnicia. Trebuie pusă deci la adăpost de grija traiului zilnic și trebuie scoasă de sub apăsarea chinuitoare a sentimentului că este nedreptățită până la batjocură. În această stare sufletească, a umilirii nemeritate, preoșimea nu poate avea însuflețirea absolut necesară pentru misiunea ei înălțată.

Ar exista deci puternice temeiuri de nădejdi. Sunt îndreptățite însă și temerile. Nu numai din pricina pricinilor din trecut. Ci și din altele, mai noue. Exista doar un legământ formal al actualului guvern că va face o nouă lege de armonizare a salariilor, în cadrele că-

rei se va face dreptate preoșimii. Azi nu se mai vorbește de așa ceva. Ar rămâne deci să se facă îndreptările necesare în cadrul bugetului ce se pregătește acum. Nici un svon nu se aude însă nici din această parte. E mai mult decât probabil, prin urmare, că se va menține situația actuală. Guvernul crede, se pare, că preoșimea e mulțumită cu atâta. A fost doar, în ultima vreme, liniștită și nu a prea molestată cărmuirea cu revendicările sale. Se uită însă, că această resemnare a clerului nu însemnează nici decât o împăcare cu situația de azi, care rămâne profund nedreaptă. Fiindcă salariile preoșilor sunt și acum, cu toată îmbunătățirea iluzorie din anul trecut, adevărate salarii de mizerie. Chiar dintru început ele au fost croite prea mici. Mult mai reduse decât tipurile de salarii ale altor categorii de funcționari, cu pregătire similară. Mai mici decât ale corpului didactic, de ex. Mai mici decât a șoferilor dela ministere și ale plutonierilor din armată. Pe lângă asta, cu prilejul diferitelor reduceri urmate după 1930, ele au fost lovite de scăderi și de curbe mai mari decât ale altor slujbași ai țării. „Rectificările” trimbițate cu multă gălăgie, din ultima vreme, n'au îndreptat răul. Și acum raportat de alte categorii de funcționari, preotul e lovit în reduceri mai mari. Clerul se găsește și acum în mizerie. El nu poate uita că e ținut și acum în umilire și nedreptățit. Dacă nu se mai face armonizarea salariilor, apoi clerul întreg cere să se revină cel puțin, cinstit, la *salariul din 1930* care să nu fie redus decât după normele ce s'au aplicat altor categorii de funcționari. Așa cere cel mai elementar simț de dreptate. Așa cer nevoile cărora azi preotul nu le poate face față. Să nu se uite că preoșii noștri au familii grele. Ele nu pot fi lăsate pentru totdeauna pradă mizeriei crâncene în care se sbat astăzi.

Nu mai găsim nimic despre *trebuințele materiale* ale cultelor. Rând pe rând, Statul s'a descotorosit de ele. În bugetul lui, aproape că nici nu mai figurează. În acelaș timp însă nevoile pastorației se fac tot mai imperioase și mai complexe. Se cer mereu inițiative, îmbunătățiri, noul mijloace de a pătrunde la sufletul agitat al mulțimilor, pentru a le ținea în drumul păcii și al bunelor rânduieli creștinești. Se cer însă în acest scop și mijloace materiale mereu sporite. Toate, dar absolut toate ministerele, își sporesc bugetele și fac îmbunătățiri materiale în domeniul lor. Așa cere legea progresului. La culte astfel de chestiuni nu se mai cunosc. Ce spor se poate aștepta, în consecință? Cu toate că aici cu cheltuiala minimă, s'ar obține rezultate extraordinare. Vom vedea ce ne aduce în această privință, noul buget. Sincer

vorbind, suntem cum sceptici. Să dea Dumnezeu să ne înșelăm.

Trecând acum dela aceste observații de ordin general, Biserica unită mai are și alte motive de neîncredere față de bugetul în pregătire. Se pare că guvernul e gata să calce în picioare principiul tratamentului egal pe care e dator să-l aplice față de diferitele culte. În chip deosebit, se pune din nou la cale o vădită nedreptățire a Bisericii noastre față de cea ortodoxă. Nu putem da încă cifre. Am văzut însă câte ceva prin gazete; chiar destul pentru a ne alarma. Ministerul, adică, creiază nu mai puțin de 600 parohii ortodoxe noi. Nici una unită! Proporția, firește, nu ni-se pare nici decât dreaptă. Ne place să credem, că informațiile ziarelor nu-s exacte. Altfel, am sta în fața unui act de revoltătoare nedreptate, a cărui răspundere nu credem că guvernul ar putea-o lua asupra sa.

Mai rău decât atâta. Trecând în revistă lista nouilor parohii, aflăm lucruri deosebit de uluitoare. Se trec în buget, în Ardeal, parohii noi ortodoxe fără credincioși. Se iau în buget parohii și pentru cele mai mici mănunchiuri de răsvrățiți, pe motive foarte vremelnice, din câte o parohie compact unită. Și se înființează parohii ortodoxe în ținuturile secuizate, în comune unde nu sunt și nici n'au fost vreodată ortodocși. Și unde nu sunt nici măcar șanse că ortodoxia ar putea cuceri ceva din punct de vedere românesc. — Această procedură a guvernului constituie o greșală și un abuz din cele mai condamnabile. Prin ea se transformă însăși autoritatea de stat în unealtă a proselitismului ortodox ardelean. Statul însuși intră în rândul provocărilor de certuri și dihonie confesională. Ceeace, mai ales în vremile de astăzi, echivalează cu o adevărată crimă națională. Fiindcă, și mai presus de toate, neamul nostru are nevoie de pace internă, de munca încordată și înfrățită a Bisericilor spre restabilirea unității sufletești atât de primejduite.

De aceea cerem, în interesul țării și al neamului, ca noul buget să facă dreptate clerului și să observe cu sfințenie măsura trata-

mentului celui de o potrivă! Greșelile ce se fac în această materie se plătesc scump. Și nu-i timpul acum nici să facem, nici să plătim greșeli inutile!

Sf. Părinte despre actuala criză mondială. Cardinalul-archiepiscop al Parisului, *Verdier*, a fost, zilele trecute, în audiență la Sf. Părinte. Ziarele catolice aduc acum un interview al Purpuratului francez, dat unui ziarist după acea audiență.

„Criza prin care trecem — spune card. *Verdier* că i-a declarat Vicarul Domnului — e unică în istoria lumii. Generația de acum e mărturia răbufnirii și ciocnirii unor uriașe forțe contrare. Noi din partea Noastră, mulțumim în chip deosebit lui Dumnezeu pentru fiecare zi de viață ce Ne îngăduie în împrejurări ca cele prezente.“

Apoi, sigur, observând uimirea de pe fața Cardinalului, Supremul Pontifice a adăugat:

„Trebuie să fim mândri că putem fi martorii și observatorii cumplitei tragedii ce se petrece în lume. Acum toți oamenii de adevărată bunăvoință trebuie să iasă din nepăsarea incoloră de până aci. E un strașnic imperativ al vremii să-și împlinească fiecare datorința ce-l așteaptă: să fie mai bun cu deaproapele și, în cercul său de influință, să facă tot posibilul și imposibilul pentru ca soarta grea a semenilor săi să se ușureze. Va fi spre gloria acestei generații dacă își va înțelege chemarea epocală și va lucra cu toată căldura inimii sale pentru alinarea mizeriei din lume. Eu unul sunt sigur că după trecerea înfricoșatei crize mondiale ce tocmai bântuie, lumea va fi mai frumoasă și mai bună și contemporanii noștri vor fi provăzuți mai bine cu de toate celea de lipsă unei vieți mai frumoase și mai bune.“

Așa a grăit octogenarul Pontifice Roman ce se simte în pragul veșniciei. Și inima ne spune, cași cardinalului francez, că acest cuvânt a fost cuvânt de Profet.

„Amvonul“

Cetesc cu mirare articolul scris de *Dr. I. Borza* cu titlul de mai sus în numărul 7 al „Unirii“. Cu mirare, pentru că găsesc în el idei crurii, cari de mult sunt soluționate în Biserica noastră, începând cu vechile sinoade până la ultimele sinoade. Încă în 14 Sept. 1700 a hotărât *Soborul cel mare* ținut la mitropolia Belgradului: „Popii să facă slujba, cât vor putea, românește. Evangeliile și povestirile să se înțeleagă creștinii, iar de nu va povesti din poucenie în toate dămineci și în toate scribitorii, acela popă să se globească cu 12 fărâși, iar de nu va gândi de birșag, să fie împădat din preoție“ (*I. M. Moldovan: Acte sinodale, II Blaj, 1872 pag. 121*). Și așa în aproape toate sinoadele, cu alte cuvinte, fără lăpădare din preoție, dar cu amenințări și cu pedepse. Urmul sinod a fixat și birșaguri în mai multe cazuri. Și după 237 de ani să mă întrebăm, ce avem de făcut?

Tot așa de mult mă miră și întrebarea: „Ce avem de spus“? Și încă la toate slujbele și la toate ocaziunile!

Și mai mult mă miră cuvintele: „Să avem înaintea perspectiva clară a pastorației, fire roșu al conduitei. Să avem program acasă, în tot timpul și în tot locul, în biserică, pe amvon în școală, pe catedră. Fără acestea nu suntem nișic“...

Dar, Frate dragă, ce a făcut catedra de Teologie pastorală? Aceea nu a fost mutată, a avut ore fixate și ținute și în ele s'a explicat s'a discutat, s'a interogat. Acolo a trebuit să se arate perspectiva clară a pastorației, fire roșu al conduitei. Nu a făcut-o?

Nu avem atâtea îndrumări referitoare la alegerea și coordonarea materiei? Nu avem îndrumările fericitului *Papa Plus X*, care arătat, cum în timp de 3 ani să se parcurgă întreaga materie de predicat? „Cuvântul Adevărului“ dela Bixad a și dat acest ciclu de predici.

□ □ Foiața „Unirii“ □ □

Fecioara înțeleaptă și lingușirea *)

de *Dr. Irina Berinde*

Lingușirea este inamica de moarte a fetelor. A crede lingușirilor înseamnă a ușura pe jumătate triumful ispitelor. A crede lingușirilor înseamnă și aceea că toată ființa noastră este încântată de acestea, că ne-am pierdut cu totul simțul pentru realitate și nu ne cunoaștem, pentru că nu ne-am observat în destul. Observarea eului nostru intim e lucru foarte greu, dar nu e imposibil dacă într'adevăr avem intenția de a ne cunoaște. Dublarea conștiinței e o boală psihică, dar în anumite împrejurări, la examinarea sentimentelor, cugetelor și pornirilor noastre ascunse, trebuie să se facă cu voința noastră. Deci la examinarea psihicului nostru, noi fiind examinatorii și totodată examinații, noi înșine suntem subiectul și obiectul cercetării noastre. Dacă această despicare voluntară în conștiința noastră se face în fiecare seară, ea nu va împiedica unitatea gândirii și a acțiunilor noastre, pentru că în timpul când ne ocupăm de noi înșine, nu ne ocupăm de altceva și va fi un excelent mijloc al cunoașterii. De ex.: dacă cunoaștem motivele egoiste ale faptelor noastre, oricât ne-ar spune lingușirea, nu vom crede că acțiunea noastră e

altruistă, nici nu vom simți bucuria care urmează faptelor într'adevăr altruiste. Cunoașterea de sine este condiția moralității superioare, ea face ca omul să nu dea crezământ vorbelor goale ale lingușirii.

Lingușirea de regulă nu se spune, ca să ne facă plăcere, dar ca să ajungă vre-un scop ascuns. Acest scop ascuns, nouă dăunător, determină pe lingușitorul, ca să ne spună ne-realități, ca așa câștigându-ne să devenim unealta lui. Dacă i-ar conduce pe lingușitor numai intenția să ne facă plăcere, procedul lui, deși n'ar fi scuzabil, ar fi o simplă minciună, fără urmări mai serioase pentru noi. El însă cu minciuna lui vrea să ne orbească, să se folosească de lipsa însușirii laudate, să-și ajungă realizarea scopului. Pentru aceasta lingușirea e faptă infamă.

Cunoaștem fabula etern valoroasă a lui *Lafontaine* „Corbul și Vulpea“ (*Le corbeau et le renard*). Din aceasta știm că vulpea voind să-și câștige cașul din ciocul corbului, a început să laude frumusețea acestuia și lingușirea a terminat-o cu observarea, că dacă și vocea lui corespunde frumuseții penelor, el e fenixul pădurii. La auzul acestor cuvinte măgulitoare, corbul a căzut în extazul bucuriei și voind să-și arate vocea, a deschis ciocul din care a căzut cașul. Vulpea l-a ridicat și a avut obrăznicia să dea și o lecție corbului, învățându-l că fiecare lingușitor trăiește pe cheltuielile lingușitului, va să zică lingușitorul își ajunge scopul prin amăgirea acelui și așa lingușirea e totdeauna primejduoasă pentru sârmanul măgulit.

Lingușitorul de regulă caută să ajungă la avantaje morale și materiale prin defectele morale sau fizice ale aceluia care îl dă ascultare. Pagubele materiale cauzate de lingușitor în favoarea lui sunt cunoscute lumii întregi. Câte afaceri dezastruoase pentru unii, dar cu mare foloase pentru alții, nu s'au făcut prin dibăcia lingușitorului?! Și câte articole nefolosibile nu s'au cumpărat, pentru că comerțiantul a lingușit vanitatea femeiască. „Comerțiantul doamnă, că vă vine foarte bine“, spune comerțiantul, când vrea să vândă unei doamne o pălărie de proastă calitate, care îi șade cap de „bine“, că îmbrăcată cu ea, ar putea fi considerată drept sperietoare de păsări. Prin cuvinte dulci adeseori lingușitorul vrea, ca banul nostru să și schimbe locul, să treacă din buzunarul nostru într'al lui.

Dar pagubele morale cauzate de lingușitor sunt neasemănat mai mari decât cele materiale pentru că lingușitorul se furișează cu dibăcia în sufletul altuia și face din acesta mijloc instrument pentru ajungerea scopurilor sale. Aceste scopuri de regulă sunt josnice sau puțin egoiste, de altfel n'ar avea nevoie de lingușire, ci le-ar mărturisii pe față. Istoria ne arată că mulți dintre oamenii mari au căzut pe șoseaua netedă a lingușirii și că oamenii pasionați pot să devină monștri în urma lingușirii. Nero, dacă n'ar fi fost inconjurat de lingușitori, n'ar fi ajuns niciodată la acel grad înhorător de imoralitate care îl făcu, ca să omoare cu sutele și miile pe nevinovați, să-și petreacă timpul în orgii și să aprindă Roma. Pelrea imperiului Bizantin se datorește în cea

*) Din volumul „Fecioara înțeleaptă“, apărut zilele acestea. (Tipografia Asociației pentru cultura poporului român din Maramureș. Pg. 86. Preț 25 lei).

Dau dreptate păr. Borza, când ne spune, că avem amvon mut cu săptămânile. Dar în loc să punem întrebarea: „Cine e vinovat”, trebuie să punem întrebarea: „A cui e datoria?” E datoria preotului, principala lui datorie, și dacă nu și-o face, e vinovat și vrednic de „birșag”. Dar vinovate sunt și vizitațiile „cu clopoțel”. Vizitații pe neașteptate, mai dese și urmate de rapoarte în conformitate cu adevărul, ar da bune rezultate. De aceea ar trebui introdus jurământul la ocuparea slujbei protopopești, și ar trebui sancționate aspru rapoartele și certificatele date din — complezanță.

Na pot da dreptate păr. Borza, când spune, că lumii de azi îi mai place discursurile politice decât predicile. Lumii de azi îi plac predicile, dar „nu prea sunt predici programate, sistematizate”. Și aici din nou îi dau dreptate păr. Borza. Prea mult se improvizează, prea puțin se pregătește. De câte ori nu ne e dat să auzim dela preoți cu câțiva ani de preoție, că acum nu mai au lipsă să se pregătească. Alții spun cu multă emfază, că sunt în stare să vorbescă despre orice subiect „ex ab rupto”. Mare greșală! Ridicolă închipuire! Trebuie pregătire și încă pregătire temeinică. Și de pregătire are mai mare lipsă preotul din parohie, pentru că vorbind și azi și mâine și poimâne nepregătit, în fața aceluiași ascultător; se uzează, se repetă, bate câmpii.

Leacul? Nu trebuie să vină „cât mai de grab” superiorii cu predici sistematice și cu îndrumări. Avem îndrumări destule. Avem destule hotărâri sinodale. Sunt și cărți bune de predici, sunt catehisme mari. Dar nu e simțul datoriei, cum ar trebui. Și nu înțeleg în serios problema cea mare a amvonului. E prea multă lenie, prea multă ușurință, prea multă închipuire.

Vizitații neașteptate, urmate în caz de lipsă de sancțiuni, de „birșagurile” prevăzute încă de străbunii dela 1700. Și răsplătire celor vrednici și muncitori?

Octavian Popa

Remanierea guvernului. În aceste zile de îngrijorare generală, s'a servit țării o surpriză neașteptată. În 23 Februarie s'au făcut foarte importante schimbări în guvern. Titularii dela Interne și Justiție (dnl *Iuca și Djuvara*) și-au pierdut portofoliile, rămânând simplii miniștri de stat în tovărășia d-lui Inculeț. Conducerea Internelor a luat-o d. prim-ministru *G. Tătărăscu* în persoană, iar la Justiție a trecut d. *V. Sassu* care va continua să țină și domeniile, ca interimar. Ministerul armamentului s'a contopit cu cel al apărării naționale, al cărui titular rămâne d. gen. *Paul Anghelescu*. Mare mișcare și la subsecretariate. D. gen. *Gabriel Marinescu* din prefect al poliției capitalei a fost bombardat subsecretar de stat la interne, în locul d-lui *A. Bentoiu* care trece în aceeași calitate la Justiție. *D. Bejan*, trece dela ministerul armamentului, acum desființat, la președinția consiliului. Ministerul apărării naționale are un nou subsecretar în persoana d-lui gen. *Glatz*, fostul secretar general al aceluiași minister.

Precum se vede, remanierea a dat nouă înfățișare departamentelor de Interne și Justiție, cari au în grijă în prim rând menținerea ordinii publice. Ea este deci o recunoaștere oficială a deficitului guvernării în acest domeniu. De altfel și declarațiile făcute cu acest prilej de către d. prim-ministru sunt cât se poate de clare și de edificatoare: „Voi veghea în deosebi ca sub ministeriatul meu *ideia de autoritate* să nu sufere nici o știrbire și legalitatea să rămână în permanență biruitoare... Nu voi lăsa ca această liniște și această ordine (din țară) să fie amenințată de câteva focare de agitație creiate de oameni fără răspundere... Cine va mai lovi va fi lovit de toată asprimea legilor. Cine va mai provoca și tulbura, va simți toată povara sancțiunilor necruțătoare...”

În fața acestor constatări și recunoașteri oficiale, țara nu poate avea decât un singur regret: că vin așa de târziu Procesul de anarhizare a țării se desfășoară doar de ani de

zile, în plină publicitate. Sfidarea legilor e la ordinea zilei. Se creiază adevărate state în stat. Sunt adevărate armate organizate în afara celei oficiale. Au și ele uniforme (oprite de lege). Au foruri de judecată și echipe de execuție proprii, cari nu se sinchisesc de legile țării. Guvernul a știut tot ce se întâmplă. A tolerat. Țara nu odată a avut impresia că a ocrotit și a încurajat chiar acest curent de anarhie. Acum, în sfârșit, i-se pare că prea s'a îngroșat gluma. Tarde quidem satis!

Totuși, mai bine mai târziu decât nici odată. De-ar fi însă, măcar acum, firm hotărât să facă ordine, să restabilească autoritatea zdrobinată și să dea tărie legilor slăbănogite. Este în joc pacea, liniștea și, poate, existența țării. În interesul ei-dorim să reușească deplin noile obiective ale guvernului vechiu.

Bicentenarul Blajului*)

Mica noastră Romă dela îmbinarea Târnavelor se pregătește să-și prăznuiască la 15 Mai (data când se obișnuia până mai anii trecuți să se comemoreze adunarea de pe Câmpia Libertății) cele două veacuri de când episcopul martir Inochentie Micu Klein și-a mutat la Blaj reședința vlădicească și a transformat acest cuib de vânătoare și de destrău al unor nemeși unui mai adus de vânturi decât altul, în leagăn al învierii românești, în focarul de cultură românească ce-l știm îndeobște.

Pentru că să se pregătească aniversării proporțiile ce i-se cuvin, despărțământul dela Blaj al „Astrei” de sub conducerea distinsului cărturar și cercetător al trecutului blăjean Alex. Lupeanu-Melin, a inaugurat un ciclu de zece conferințe, prima fiind conferința I. P. S. Sale Mitropolitului Alexandru (acest al doilea

*) Ne-am simțit datori să reținem aceste rânduri publicate în „Curentul” de inimosul ziarist care este d. *Isaia Tolan*, pentru foarte prețioasele sugestii românești pe care le cuprind. — *N. R.*

mai mare parte domniiri lipsei de sinceritate și a lingușirii la curtea împăraților. Și dacă glorioasa vreme a Renașterii nu ne dă egale valori morale cu cele intelectuale și artistice, este motivul că în acel timp s'au putut cumpăra scrierile literaturii, care pentru interese particulare au lăudat ce a fost de condamnat și au preamărit ce a fost josnic. Unul, care a împins lingușirea până la virtuozitate, a fost Philelpho, care deși avea talente multilaterale, a trăit pe urma slăbiciunilor persoanelor marcante din prețul scrierilor lui elogioase. Cine a citit vreodată istoria revoluției franceze, acela îl este cunoscută cauza ei: nemulțumirea poporului francez. Dar aceasta neîndestulire le-a fost ascunsă regilor de către curtezanii lingușitori. Poate, dacă regii ar fi cunoscut agitația spiritelor franceze, n'ar fi avut loc măcelul acela în care s'a schimbat revoluția și n'ar fi căzut jertfă vieța lui Ludovic al XVI-a, familia lui și atâtea vieți prețioase.

[...] Fecioara înțeleaptă știe că lauda, adusă nelalocul ei, și de persoane nechemate, e învălșul scopurilor ascunse și dăunătoare ei și se va apăra contra lingușirilor, care îi pot strica mai mult decât originea. Ea se cunoaște bine și așa poate să controleze părerile altora despre dânsa.

O fată trebuie să se ferească de prietene și de prietenii lingușitori. Aceștia răvnesc la falsificarea conștiinței ei. Aceste prietene și prieteni, care în realitate sunt inamici, au ceva de acoperit și ar vrea ca toată lumea să devină asemenea lor. Fetele, care au părăsit căile virtuții, cred că vor fi mai scuzabile dacă

greșeala lor se va generaliza. A face pe cineva să părească calea virtuții, cu lingușiri se poate mai ușor. De aceea, când o fată face primul pas greșit, totdeauna își găsește o prietenă „bună” mai înșurubată în rău decât ea, care o măgulește, o laudă, o încurajează; o servește cu lecturi, o petrece la plimbări, îi înlesnește micile ei întâiniri, numai ca să o coboare la nivelul ei. Această prietenă, săraca, dorește să fie în conștiința ei scuzată prin aceea, că și alte fete sunt asemenea ei, deși greșeala rămâne greșeală și păcatul păcat și dacă toate lumea greșește.

Iar prietenii lingușitori ce vreau? Ei vreau să distrugă în față crinul curăției, cea mai valoroasă comoară a ei. Incep lingușirile cu laudarea exterioarei fetei. Ochii ei, părul, mișcările etc. toate sunt pentru ei motive de lingușire și de laudă echivocă, din care se desprinde proslăvirea corpului și accentuarea drepturilor lui. Apoi, dacă acest metod nu le dă rezultatul dorit, își încearcă norocul pe terenul intelectual și artistic. Aduc elogii spiritului fetei, îi admiră știința, dacă știe să cânte puțin o seamănă cu cele mai mari artiste. Dacă știe să lege două propoziții într'o frază, spun că ar putea fi steaua strălucitoare a literaturii noastre. Dacă urmează studii universitare, o fac să creadă că toată lumea așteaptă dela ea descoperiri noi.

Prietenul dacă vede că nici în acest mod nu-și ajunge scopul, recurge la alte mijloace. Se poartă moșic cu fata, o ironizează, o ocărăște și cerințele elementare ale politeței le desocotește față de ea. Dar atunci unde e lin-

gușirea? Toată atitudinea lui e îmbibată de lingușire, pentru că îi dă de știre că o persoană cu inteligență aleasă și cu o creștere desăvârșită cum e el, numai printr'o durere enormă a putut ajunge în starea aceea, ca să uite cerințele bune creșterii și motivul acestor dureri e chiar ea. Toate ironiile și ocările lui sunt bune numai, ca să scoată aceasta în relief și precum albul pe bază neagră ne pare mai alb ca pe fond deschis, așa și lingușirile, plasate bine între mulțimea grosolanilor, sunt mai impresionante. Metodul acesta e foarte des întrebuințat de tinerii ușurații și imorali și durere, adeseori se prinde. Prin el apoi tânărul își ajunge scopul: distrugerea sentimentului moral al fetei.

Fecioara înțeleaptă știe că pentru lingușire se plătește mare preț, de multeori fericirea întregii vieți pământești și a celei eterne. De aceea ea înconjoară persoanele, care cu vorbele lor dulci și măgulitoare vreau să o câștige. Mai ales cu toată seriozitatea refuză ori ce laudă nemeritată; e atentă, ca să nu-și atribue din poveștile altora calități pe care într'adevăr nu le are și totdeauna când se caracterizează, ține cont de cum este și nu cum ar dori să fie. În fiecare zi își examinează, mai bine zis își analizează conștiința, așa se va cunoaște pe sine însăși și atunci toate lingușirile i-se vor părea ridicole. Ea va ști să facă deosebire între prietenia sinceră, care nu programele, dar faptele le critică și între reaua voință îmbrăcată în halna măgulirii, care niciodată n'are nimic de obiectat, dar totdeauna laudă. Va ști că adevărata prie-

Petru Pavel Aron) despre arhierii Blajului, și se continuă cu conferințe despre trecutul blăjean ale altor cărturari ai Micii noastre Rome.

Scriem aceste rânduri ca să atragem atenția Românilor de pretutindeni asupra acestei aniversări și asupra acestor conferințe pregătitoare. Dar le mai scriem și pentru ca să arătăm că ciclul atât de binevenit al celor zece conferințe dela Blaj nu e îndestulător. În presă nu le vedem ecoul, și chiar dacă îl l-am vedea, una e o conferință și alta e un rezumat, așa cum îl pot da ziarele în epoca aceasta a știrilor de senzație. Am dori adevărat să vedem făcută pregătirea mai mult în restul țării decât la Blaj, unde ea e mai mult un act de pietate decât o necesitate. Despărțământul din capitală al „Astrei”, sau poate „Liga Culturală”, ar putea începe un astfel de ciclu de conferințe la București, iar alte organizații culturale în alte părți ale țării. Ministerul de Instrucție, care de altfel și-a făcut de un timp bunul obicei de a îndruma școlile să pomenească aniversările de seamă ale istoriei noastre politice și culturale, ar putea așezându-se să dea îndrumare ca să se facă săptămână de săptămână pomenire despre trecutul Blajului la cursurile școlilor. De asemenea, și mai ales, ar trebui imitată inițiativa despărțământului dela Blaj al Astrei la postul de radio.

Azi, când generații vechi cari și ele s'au prea ancorat în prezent, bogă atâtea de viață nouilor generații că au rupt-o cu trecutul, pomenirea aceasta a Blajului ar putea fi pentru toată lumea românească prilej de reconfortare, și ar fi păcat — păcat de neiertat — ca să nu aibă în sufletele românești decât atâtea ecou cât l-a avut aniversarea de 150 de ani a răscoalii lui Horea, trecută cu o discreție cum nu s'a mai pomenit la un popor care pretinde că-și știe datorile și rostul. **Isaia Tolan**

tenie nu se manifestă în laudă în fața noastră, ci în eventuala apărare în absența noastră și adevărata bună părere a unei persoane valoroase despre noi mai degrabă o știu alte persoane distincte decât noi.

Ea știe că grosolanția nu este una cu originalitatea și nu va suferi ca cineva să i-se adreseze în felul moșicilor și nu va fi încântată decât un „supraom” îndurerat o va lăsa să simtă că numai ea singură îl poate feriți, sau a-l face moșic. În general va pretinde dela cunoștințele ei conduită cuvântoasă fără exagerările măgulirii și fără moșicile îngâmfării.

Dacă cineva va încerca să se apropie de ea, prin orice gen al lingușirii, îi va spune: „Mă cunosc mai mult ca orișicine; atât calitățile, cât și defectele mele îmi sunt cunoscute. Mă nuzesc ca primele să le dezvolt, ultimele să-le suprim. N'am nevoie de laudele altora, conștiința mea mă laudă îndeajuns, dacă fac ceva bine. Iar dacă aș face ceva rău, toate lingușirile acestei lumi n'ar putea să-mi liniștească conștiința, ea ar ști că am făcut încorect. Precum vederea normală nu poate să perceapă în întuneric lumină, așa o conștiință nefalsificată răul numai ca rău îl poate înregistra, ori cum l-ar înfățișa lingușirea. Iar eu nu-mi vreau otrăvi viața, nu-mi vreau otrăvi viitorul pentru vorbe goale și nici nu cred în realitatea valorilor iluzorice ce ascunde lingușirea. Vreau valori reale, care să-mi încălzească viața, să-mi ridice sufletul și să-mi umple inima cu acea îndestulare sacră, ce nu o poate da sârmanul ființe pământeste nici bogăția, nici poziția înaltă socială, nici frumusețea, nici părerile bune ale lumii despre ea, ci numai râvna de a se apropia prin viața ei de idealul *Bineului*.

Știri mărunte

Personale. Ven. Ordinariat al Maramureșului a trecut, mai nou, pe ziua de 31 Martie c., în deficiență, pe binemeritații Frați în Domnul: *Ioan Doboși*, fost paroh, protopop emerit și arhidiacon onorar în Gherța și *Tii Triju*, fost paroh și protopop onorar în Mineu.

Sf. Părinte și copiii. Printre nenumăratele dovezi de alipire și dragoste față de Sf. Părinte, fără îndoială că cele mai mișcătoare sunt cele ale copiilor. Intr'un stil fără forme, adesea în războiu cu ortografia, dar pornind din inimi calde și curate, mielușii turmei lui Hristos din toate părțile lumii, scriu Părintelui Obștesc din Vatican direct, familiar, cu destăinutri de o candoare angelică. Un băiețel din St. Etienne (Franța), după *La Croix* (29. 1. 37) îi intimizează Sf. Părinte că-i scrie »pe cea mai frumoasă foaie din caietul său«. Un altul, fătlogofăt de zece anișori, notează că-i din cale afară mândru că-i destul de mare să se poată ruga »și el« pentru Părintele din Roma. Un biet sârman, de nouă ani, încrestează cu melancolie: »Cu mine-i ca și cu Sfinția Voastră: sunt tot bnlnav«. Toți acești micuți cer »Pruncușorul lui Isus din iesle« să vindece pe Papa, și toți îi oferă în acest scop rugile lor; suferințele lor dacă-s bolnavi, ostenele lor dacă pot umbra la școală. — Neputând trimite fiecare în parte binecuvântarea Sa apostolică, Sf. Părinte a însărcinat ziarul »La Croix« să facă acest lucru în numele Său.

Eparhia de Nord în frunte. Așa arată cifrele: pe tărîmul jertfelniciei pentru idea misionară, eparhia Maramureșului are primatul. Din circulara I. a anului în curs reiese că sugestia de anul trecut a Preasf. Rusu: să se strângă pentru câte două suflete un leu, a prins în chip fericit. Totalul colectei misionare din urmă face 170.422 Lei la 301 877 credincioși. Dintre districtele protopopești cel dintâiu e Baiamare cu 45 983 Lei la 36 660 suflete, iar dintre parohii Cidreagul pâr. V. Ilieșiu cu 3155 Lei la 680 suflete. Contribuția elevilor și elevelor de școală secundară și primară e și ea din cale afară frumoasă: 12.171 Lei. Elevele (74) dela gimnaziul de fete din Baiamare au dat 1208 Lei — de 16 ori numărul lor, iar elevii (133) dela liceul „Gh. Șincai”, tot din Baiamare, au dat 1673 Lei, — mai bine de douăsprezece ori numărul lor.

Locale. Duminica viitoare, a lăsatului de carne, va predica în catedrală pâr. *Iosif Bucur* dela Admin. Centrală Capitulară.

— Duminica trecută pâr. *Dr. V. Macaveiu* a conferențiat în sala festivă a liceului de băieți, dezvoltând tema: »Intemeierea Capitlului din Blaj și rolul lui în viața culturală a neamului«. Răzimat și pe o seamă de documente nepublicate încă, ilustrul conferențiar a trecut, ca într'un film captivant, seria destul de lungă, cu atâția străluciți capitulariști blăjeni. Sala arhiplină a urmărit cu interes viu expunerea caldă și luminoasă a pâr. canonic vicar Macaveiu.

Agru la Cergăul Mare. Frunța parohie a pâr. A. Peculea, *Cergăul Mare*, Duminică trecută a avut momente cu urme ce vor rămâne: la invitarea pâr. *Peculea*, a venit aci dela Blaj pâr. *Dumitru Neda*, prof. de teologie, pentru a lămuri și Sf. Sa credincioșii localnici cu privire la Agru și însemnătatea lui. Ceeace s'a și făcut în cuvântarea dela sf. liturghie și mai ales în cea de după masă, din școala primară, tixită de lume. Cu acest prilej, după înscrierea membrilor, s'a constituit numai decât și *comitetul* Agrului local, precum urmează: Președinte: Ion Mărginean, notar; secretar: Gheorghe Pădurean, cantor; bibliotecar: Ion Pușcă; casar: Gh. Mărginean I. Gh.; membri: Ion Mărginean I. Vasile și Nicolae Pădurean. — Doamne ajută!

Telefonul „Unirii”

V. Baia-Mare. Am citit astăzi în „Curentul” formația hazoasă despre „desființarea vicariatului rutean din Cernăuți”, printr'o decizie savantă a ministrului al cultelor”. Dacă ar fi să credem ce se vede în ziar, ar trebui să ne scuturăm de răs. După studierea matură a concordatului și a bullei „Solemnă convenție”, ministerul cultelor ar fi luat decizia capitală ce se rezumă în următoarele: se desființează vicariatul rutean din Bucovina, se menține însă „un vicar general nostim și amuzant. Rămâne însă să vedem dacă ministerul cultelor a luat asupra sa nobila misiune de a înveseli opinia publică, destul de apăsată, cu ghicșii caraghioase, ori doară e vorba de o simplă născocire gazetărească. Cu toată răutatea vremilor, noi ne năm spre această a doua parte a dilemei. Vom vedea.

P. Reghin Nimic surprinzător. Simplă evoluție firească. Dacă odată Biserica ortodoxă a admis facultățile de teologie și le-a dat și licența în științe sacre, era fatal să facă un pas mai departe. Căci, meile, știți, sunt stărutoare foc. După ce au obținut licența, și-au pus întrebarea: ce să facă cu ea? Și găsit îndată: vreau să fie profesoare de religie în școlile secundare. Refuzate întâi, acum au biruit. Se modifică legea învățământului secundar de dragul Proiectului de lege a și fost depus la Senat. Și, compuzanți cum sunt senatorii față de neamul femeesc, a admis extrema urgență. În curând vom avea, prin mare, profesoare de religie ortodoxă la școlile de fete. Nu știm ce uniformă li-se va da. Fi-vor îmbrăcate ele în rassă și potcap, ori vor îmbrăcata haina de neselor protestante. Asta se va vedea. Destul de simpatice însă un alt lucru: că simpaticele călugărițe nu vor opri nici aici. Ci vor căuta să ajungă și mai sus. Să predice în biserică. De altfel, asta se ține de școala lor; cel puțin pentru eleve. Le vom vedea deci și amvon. Deacolo nu mai e decât un pas până la altele. De ce nu? Ortodoxia noastră și așa fuzionează cu glicanismul și protestantismul. Iar la reformați: pastori „păstorite” tot una e!

B. Voivodeni. Am trăit și am văzut atâtea sacralități încât credem că nimic, de această natură, nu ne mai poate surprinde. Totuși cazul semnalat este atât de uluitor, încât nu mai știm ce să credem. Este ca totul din linia abuzurilor de toate zilele. Aș preferat deci să mai așteptăm cu darea lui în publicitate Avem aume, informațiuni, că au fost sesizate în rurile superioare. Așteptăm acum rezultatul. De rezultatul acestei intervenții depinde și importanța pe care o are această ticăloșie fără precedent. Se va vedea adevărat, dacă e vorba de un abuz idiot al unui plinier instigat de cutare bătăuș al ortodoxiei, ori de ceva mai grav: de un consemn ascuns pe care îl au agenții „ordinei” în ce privește datoria lor în conflictele de ordin confesional. Vrem să vedem dacă și asemenea ticăloșii găsesc acoperire la cei mari, ori nu. Cazul, adevărat extraordinar, va căpăta astfel o lumină cu totul nouă. Deocamdată vă felicităm din toată inimă. Deocamdată servească-vă de mângâiere cuvântul Măntuitorului: „Fericii veți fi când vor batjocori pe voi și vă vor persecuta și minșind, vor zice tot cuvântul împotriva voastră pentru mine!»!

Oficiul parohial român-unit din Zlatna

Nr. 23—1937.

PUBLICAȚIE

Curatorul bisericii gr. cat. din Zlatna publică concurs pentru pictarea bisericii și pentru construirea iconostasului, precum și a reparațiilor exterioare. — Caietul de sarcini precum și alte detalii asupra executării lucrărilor se pot vedea la oficiul parohial în zilele de zi. — Termenul de prezentare a planurilor și devizelor este 31 Martie 1937, ora 6 p. m.

Zlatna, la 16 Februarie 1937.

Bazil Popescu
prim curator

2 - 2

Iosif Bogdan
paroh

Aviz

Comandați orice obiecte bisericesti: dela cel mai vestit **Magazin de odor bisericesti**: Clopote de orice mărime, din cel mai bun material, cu garanție pe mulți ani; Candelabre de bronz; Crucuri argintate, toate fabricație proprie. Odă: sfinte, cu prețurile celea mai solide, dela 3200-4000-4500-5000 Lei, un rând complet; Potire; Cădelnițe; Prapori din postavă și mătăsa, dela 1200 Lei în sus.

Vasile Hoza

3—?

Sibiu, Piața Principele Carol Nr. 1